

ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ФОРУМ

МАТЕРІАЛИ

XV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ
НАУКИ ТА ОСВІТИ**

19-20 травня 2025 року

ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ФОРУМ

**МАТЕРІАЛИ
XV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ
НАУКИ ТА ОСВІТИ**

19-20 травня 2025 року

**Львів
2025**

УДК 005
ББК 94.3(0)

Актуальні питання розвитку науки та освіти: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 19-20 травня 2025 року. – Львів : Львівський науковий форум, 2025. – 390 с.

У даному збірнику представлені тези доповідей учасників XV Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання розвитку науки та освіти», організованої Львівським науковим форумом. Висвітлюються актуальні питання розвитку науки та освіти на сучасному етапі становлення, розглядаються сучасні наукові дискусії різних наукових напрямів.

Збірник призначений для студентів, здобувачів наукових ступенів, науковців та практиків.

Всі матеріали представлені в авторській редакції. Автори несуть безпосередню відповідальність за повноту, їх цілісність та дотримання норм академічної доброчесності.

ОГЛЯД СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ПРОБЛЕМИ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ВІТЧИЗНЯНОМУ ТА ЗАРУБІЖНОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

У сучасних умовах глобалізації, європейської інтеграції та активного розвитку міжкультурної комунікації зростає значення іншомовної професійної компетентності (ІПК) як ключового складника підготовки фахівців технічних спеціальностей, зокрема майбутніх інженерів. Актуальність дослідження ІПК зумовлена необхідністю підвищення якості професійної іншомовної підготовки відповідно до запитів ринку праці, технологічного розвитку галузей та зростаючого міжнародного співробітництва.

Науковий інтерес до проблеми ІПК простежується як у вітчизняних, так і в зарубіжних дослідженнях. Лише за останнє десятиліття в Україні було захищено понад 50 кандидатських та докторських дисертацій з проблем іншомовної підготовки майбутніх фахівців у непрофільному ВНЗ, опубліковано понад 200 наукових статей у фахових виданнях України, а також реалізовано декілька міжнародних освітніх проєктів (зокрема Erasmus+), що стосуються розвитку мовної та професійної компетентності студентів інженерних спеціальностей.

Вітчизняні дослідження акцентують увагу на концептуалізації іншомовної професійної компетентності як складника професійної підготовки майбутніх фахівців у контексті модернізації освіти, інтеграції України у європейський освітній простір та зростання вимог до фахової комунікації іноземною мовою. У центрі уваги – оновлення змісту мовної підготовки, впровадження компетентнісного підходу, міждисциплінарності, а також поєднання мовних і професійних знань.

Зокрема, у роботах О. Д. Мельник (2020), Н. П. Клименко (2021), Н. М. Коломієць (2018), Л. С. Павлюк (2019), Т. І. Дудник (2020) визначено сутність іншомовної професійної компетентності як інтегрованого утворення, що поєднує мовну, комунікативну, соціокультурну та професійно орієнтовану складові. Вчені наголошують на необхідності орієнтації мовної підготовки на специфіку майбутньої професійної діяльності здобувачів освіти.

У дослідженнях О. Є. Буренко (2016), І. І. Зимньої (2017), Л. М. Чернобай (2019), Ю. В. Комарницької (2020) розглядається реалізація міжпредметної інтеграції, зокрема метод CLIL, як ефективний засіб формування професійно орієнтованих мовних умінь. Водночас низка авторів (С. С. Климова, І. В. Кобиляцький, І. В. Костенко) аналізують роль ІКТ, онлайн-платформ та мультимедійних ресурсів у забезпеченні доступу до автентичних матеріалів і створенні професійно значущого іншомовного середовища.

Актуальними є праці, присвячені впровадженню цифрових інструментів та адаптації мовної підготовки до потреб інженерно-технічної освіти (О. С. Чернусь, М. М. Тарнавська, І. В. Мартинюк). Дослідники підкреслюють важливість формування

здатності майбутніх фахівців користуватись іноземною мовою для читання технічної документації, ведення фахової комунікації, участі у міжнародних проєктах.

Отже, загальними тенденціями українських досліджень з проблеми іншомовної професійної компетентності є орієнтація на професіоналізацію мовної освіти, інтеграцію мовної і фахової підготовки, активне впровадження CLIL та ІКТ, а також посилення практичної спрямованості навчання з урахуванням реальних потреб сучасного ринку праці та вимог міжнародної професійної взаємодії.

Зарубіжні дослідження більше зосереджені на міждисциплінарному підході до вивчення професійної іншомовної підготовки. Проблема іншомовної професійної компетентності розглядається у контексті глобалізації освіти, зростання ролі англійської мови як засобу міжнародної фахової комунікації, академічної мобільності та транснаціонального співробітництва. Особлива увага приділяється інтеграції мовного й фахового компонентів (CLIL, ESP), розвитку академічної писемності та використанню цифрових інструментів. Зокрема, роботи J. Coyle, D. Marsh та G. Hood (2010) визначили роль CLIL (Content and Language Integrated Learning) у розвитку іншомовної професійної компетентності. K. Hyland (2016) аналізує використання англійської мови у науковій комунікації як ключового компонента професійної компетентності. D. Graddol (2006) та H. Coleman (2011) акцентують на ролі англійської як глобальної мови вищої освіти і міжнародної професійної взаємодії; K. Hyland (2006) аналізує підходи до навчання академічної англійської мови для нефілологів.

Варто згадати також праці: C. G. Pan & G. Block (2011), які досліджують ефективність ESP (English for Specific Purposes) у технічній освіті; R. Ellis (2008), що розглядає роль інтеркультурної комунікації у формуванні професійної іншомовної компетентності; S. Starfield (2013), яка аналізує питання академічної писемності у професійних спільнотах.

Особливу увагу привертають останні роботи міждисциплінарної команди дослідників [24] з провідних університетів Китаю та США (2025) обґрунтовують позицію щодо ефективності використання великих мовних моделей (Large Language Models – LLMs), таких як GPT, як тьюторів або помічників у процесі навчання іноземних мов. Це дослідження має важливе значення для майбутнього лінгвістичної освіти, особливо у технічних вищах. Воно відкриває перспективи для широкого впровадження LLM як частини освітнього процесу, зокрема в рамках формування іншомовної професійної компетентності майбутніх інженерів.

Підсумовуючи, зазначимо, що у зарубіжних дослідженнях можна виділити такі провідні тенденції: професіоналізація мовної освіти, орієнтація на потреби конкретних галузей, зростання значення академічної комунікації, міжкультурної компетентності та впровадження інноваційних технологій, зокрема LLM, у процес формування іншомовної професійної компетентності.

Таким чином, аналіз наукової літератури свідчить про стійку тенденцію до зростання зацікавленості проблемою формування ІПК. Водночас актуальним залишається питання адаптації зарубіжного досвіду до умов української системи освіти, а також пошук ефективних моделей іншомовної професійної підготовки, зокрема з використанням міждисциплінарного, комунікативного та компетентнісного підходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Буренко О. Є. Методологічні засади формування іншомовної професійної компетентності студентів немовних спеціальностей. *Іноземні мови*, 2016. №3. С. 12–18.
2. Дудник Т. І. Професійно орієнтоване навчання іноземної мови у вищих технічних навчальних закладах. *Науковий вісник Донбасу*, 2020. №2. С. 85–90.
3. Зимня І. І. Психолого-педагогічні засади формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 2017. №23. С. 33–39.
4. Климова С. С. Інформаційно-комунікаційні технології у формуванні іншомовної професійної компетентності студентів технічних спеціальностей. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2020. №2(76). С. 90–97.
5. Кобиляцький І. В. Застосування онлайн-ресурсів у професійно орієнтованому навчанні англійської мови. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2021. № 1(81). С. 112–118.
6. Костенко І. В. Використання мультимедійних засобів у процесі професійної іншомовної підготовки. *Молодий вчений*, 2020. №12. С. 45–49.
7. Клименко Н. П. Компетентнісний підхід у формуванні іншомовної професійної компетентності студентів технічних спеціальностей. *Педагогічні науки: теорія та практика*, 2021. №2. С. 56–61.
8. Коломієць Н. М. Формування іншомовної професійної компетентності студентів технічних спеціальностей засобами ESP. *Наукові записки Ніжинського університету*, 2018. № 1. С. 21–27.
9. Комарніцька Ю. В. Методичні основи інтегрованого навчання іноземної мови за професійним спрямуванням (CLIL). *Іноземні мови*, 2020. № 4. С.36–41.
10. Мартинюк І. В. Формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів засобами цифрових технологій. *Наукові записки Університету “КРОК”*, 2020. № 3. С. 54–59.
11. Мельник О. Д. Формування іншомовної професійної компетентності студентів технічних спеціальностей у процесі професійно орієнтованого навчання. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*, 2020. №11. С. 17–24.
12. Павлюк Л. С. Модель формування іншомовної професійної компетентності майбутніх інженерів. *Іноземні мови в навчальних закладах*, 2019. №2. С. 60–65.
13. Тарнавська М. М. Роль цифрових ресурсів у навчанні англійської мови студентів технічних спеціальностей. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*, 2020. № 69(3). С. 112–116.
14. Чернобай Л. М. Міжпредметна інтеграція в процесі формування іншомовної професійної компетентності. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*, 2019. №10. С. 29–35.
15. Чернусь О. С. Формування іншомовної компетентності майбутніх інженерів у цифровому навчальному середовищі. *Освітній простір України*, 2021. № 2. С.48–53.
16. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
17. Ellis, R. (2008). *The Study of Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.

18. Graddol, D. (2006). English Next: Why global English may mean the end of 'English as a Foreign Language'. London: British Council.

19. Hyland, K. (2006). English for Academic Purposes: An Advanced Resource Book. London: Routledge.

20. Hyland, K. (2016). Academic Publishing: Issues and Challenges in the Construction of Knowledge. Oxford: Oxford University Press.

21. Coleman, H. (2011). Developing Countries and the English Language: Rhetoric, Risks, Roles and Recommendations. In H. Coleman (Ed.), *Dreams and Realities: Developing Countries and the English Language* (pp. 9–21). London: British Council.

22. Pan, C. G., & Block, G. (2011). English for Specific Purposes in Engineering Education: A Review of the Recent Research. *Journal of Technical Communication*, 23(2), 145–158.

23. Starfield, S. (2013). Critical Perspectives on ESP. In B. Paltridge & S. Starfield (Eds.), *The Handbook of English for Specific Purposes* (pp. 461–480). Oxford: Wiley-Blackwell.

24. Ye, J., Wang, S., Zou, D., Yan, Y., Wang, K., Zheng, H.-T., Xu, Z., King, I., Yu, P. S., & Wen, Q. (2025). Position: LLMs can be good tutors in foreign language education. arXiv preprint arXiv:2502.05467. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2502.05467>